

PAPINSKO VIJEĆE ZA MEĐURELIGIJSKI DIJALOG

KRŠĆANSKO SVJEDOČENJE U MULTIRELIGIJSKOM SVIJETU – PREPORUKE ZA PONAŠANJE

Uvod

Misijsko poslanje spada u bit Crkve. Naviještati riječ Božju i svjedočiti je svijetu temeljno je za svakog kršćanina. U isto vrijeme, potrebno je činiti to prema evanđeoskim načelima, uz puno poštovanje i ljubav prema svim ljudskim bićima.

Svjesni napetosti između pojedinaca i zajednica različitih religijskih uvjerenja, kao i različitih tumačenja kršćanskog svjedočenja, Papinsko vijeće za međureligijski dijalog (PVMD), Svjetsko vijeće Crkava (SVC) i - na poziv SVC-a - Evanđelički svjetski savez (ESS) sastajali su se kroz pet godina da razmišljaju i prirede ovaj dokument koji služi kao niz preporuka za ponašanje u kršćanskom svjedočenju diljem svijeta. Cilj ovog dokumenta nije teološka izjava o misijskom poslanju, nego upućivanje praktičnih smjernica u vezi s kršćanskim svjedočenjem u multireligijskom svijetu.

Cilj je ovog dokumenta ohrabriti Crkve, crkvena vijeća i misijske urede u razmišljanju o njihovim sadašnjim postupcima i da upotrijebe preporuke iz ovog dokumenta u priređivanju, gdje je prikladno, vlastitih smjernica za svjedočenje i poslanje među onima koji pripadaju različitim religijama te među onima koji ne ispovijedaju nikakvu posebnu vjeru. Nadamo se da će kršćani diljem svijeta proučavati ovaj dokument u svjetlu svojih vlastitih postupaka pri svjedočenju svoje vjere u Krista – riječju i djelima.

Podloga za kršćansko svjedočenje

1. Kršćanima je povlastica i radost obrazlagati nadu koja je u njima te činiti to blago i s poštovanjem (usp. 1 Pt 3,15).
2. Isus Krist je vrhunski svjedok (usp. Iv 18,37). Kršćansko svjedočenje uvijek je dioništvo u Njegovu svjedočenju koje dobiva oblik naviještanja Kraljevstva, služenja bližnjemu i potpunog darivanja samoga sebe, makar taj čin darivanja vodio do križa. Kao što je Otac poslao Sina snagom Duha Svetoga, tako su vjernici poslani da svjedoče riječju i djelovanjem o ljubavi trojedinog Boga.
3. Primjer i nauk Isusa Krista i prve Crkve trebaju biti uzori kršćanskog poslanja. Kroz dva tisućljeća kršćani su nastojali slijediti Krista dijeleći s drugima radosnu vijest o Božjem kraljevstvu (usp. Lk 4,16-20).
4. Kršćansko svjedočenje u pluralističkom svijetu uključuje zauzimanje za dijalog s ljudima različitih religija i kultura (usp. Dj 17,22-28).

5. U nekim je sredinama živjeti i naviještati evanđelje teško, zapriječeno ili čak zabranjeno, ali Krist kršćanima povjerava da vjerno i solidarno nastave svjedočiti o njemu (usp. Mt 28,19-20; Mk 16,14-18; Lk 24,44-48; Iv 20,21; Dj 1,8).
6. Ako se kršćani zalažu neprikladnim metodama vršiti poslanje, služeći se zavaravanjem i sredstvima prisile, izdaju evanđelje i mogu drugima nanositi boli. Takva zastranjenja traže pokoru i podsjećaju nas na potrebu trajne Božje milosti (usp. Rim 3,8).
7. Kršćani tvrde, dok su oni odgovorni za svjedočenje o Kristu, da je obraćenje u konačnici djelo Duha Svetoga (usp. Iv 16,7-9; Dj 10,44-47). Oni priznaju da Duh puše tamo gdje hoće, na način koji ne može kontrolirati nijedno ljudsko biće (usp. Iv 3,8).

Načela

Kršćani su pozvani držati se sljedećih načela dok nastoje izvršavati Kristov nalog na prikladan način, posebno u međureligijskom ozračju:

1. *Djelovati u Božjoj ljubavi.* Kršćani vjeruju da je Bog izvor svake ljubavi i stoga su pozvani da u svojem svjedočenju žive životom ljubavi i ljube bližnjega kao samoga sebe (usp. Mt 22,34-40; Iv 14,15).
2. *Nasljedovati Isusa Krista.* U svim vidovima života, a posebice u svojem svjedočenju, kršćani su pozvani da slijede primjer i nauk Isusa Krista dijeleći s drugima Njegovu ljubav, slaveći i časteći Boga Oca u snazi Duha Svetoga (usp. Iv 20,21-23).
3. *Kršćanske vrline.* Kršćani su pozvani ponašati se pošteno, s ljubavlju, milosrdno i ponizno te nadvladavati drskost, podcjenjivanje i omalovažavanje (usp. Gal 5,22).
4. *Djela služenja i pravde.* Kršćani su pozvani djelovati pravedno i ljubiti nježno (usp. Mih 6,8). Nadalje su pozvani služiti drugima te postupajući tako, prepoznavati Krista u svojoj najmanjoj braći i sestrama (usp. Mt 25,45). Djela služenja, kao što su osiguravanje školovanja, zdravstvene njege, karitativnog pomaganja te djela pravde i javne zaštite, sastavni su dio svjedočenja evanđelja. Izrabljivanje siromašnih i potrebitih nema mjesta u kršćanskom djelovanju. Kršćani u svojim djelima usluživanja trebaju raskrinkavati i suzdržavati se od svakog oblika mamljenja, uključujući financijske poticaje i nagrade.
5. *Razabiranje u službama zdravstvene njege.* Kao sastavni dio svojega svjedočenja evanđelja kršćani vrše zdravstvene službe. Pozvani su da razabiru dok obavljaju te službe, poštujući potpuno ljudsko dostojanstvo te pazeći da ranjivost osoba i njihova potreba za ozdravljenjem ne budu izrabljivani.
6. *Odbacivanje nasilja.* Kršćani su pozvani odbacivati sve oblike nasilja, čak socijalne i psihološke, uključujući zloporabu moći u svojem

- svjedočenju. Oni također odbacuju nasilje, nepravednu diskriminaciju ili tlačenje kod bilo koje religijske i sekularne vlasti, uključujući oštećenje ili rušenje bogomolja, svetih simbola i tekstova.
7. *Sloboda religije i vjere.* Religijska sloboda – uključivši pravo na javno ispovijedanje, prakticiranje, širenje i mijenjanje vlastite religije – izvire iz samog dostojanstva ljudske osobe koje se temelji na tome da su sva ljudska bića stvorena na Božju sliku i priliku (usp. Post 1,26). Stoga sva ljudska bića imaju jednaka prava i odgovornosti. Gdje se bilo koja religija upotrebljava za političke svrhe, ili gdje se događa religijski progon, kršćani su pozvani da se proročkim svjedočenjem zauzimaju raskrinkavajući takve pothvate.
  8. *Međusobno poštovanje i solidarnost.* Kršćani su pozvani djelovati zajedno sa svima ljudima u međusobnom poštovanju, promicanju pravde, te zalaganju za mir i zajedničko dobro. Međureligijska suradnja je bitna dimenzija takva djelovanja.
  9. *Poštovanje svih osoba.* Kršćani priznaju da evanđelje dovodi kulture u pitanje ali i obogaćuje ih. Čak i kad evanđelje dovodi u pitanje neke vidove kulture, kršćani su pozvani na poštovanje svih osoba. Kršćani su također pozvani u vlastitim kulturama razabirati elemente koje evanđelje dovodi u pitanje.
  10. *Odricanje od lažnog svjedočenja.* Kršćani trebaju govoriti iskreno i s poštovanjem; trebaju saslušati da bi upoznali i razumjeli vjere i vjerničke prakse drugih te se preporuča da priznaju i poštuju ono što je u njima istinito i dobro. Svaki komentar ili kritički pristup treba iznositi u duhu međusobnog poštovanja, pazeći da ne svjedočimo lažno u vezi s drugim religijama.
  11. *Osigurati osobno razabiranje.* Kršćani trebaju priznavati da je mijenjanje osobne religije odlučan korak koji treba biti popraćen dostatnim vremenom za primjereno razmišljanje i pripravu, u procesu gdje je zagarantirana puna osobna sloboda.
  12. *Izgrađivanje međureligijskih odnosa.* Kršćani trebaju nastaviti s izgradnjom odnosa poštovanja i povjerenja s osobama različitih religija tako da omogućuju dublje međusobno razumijevanje, pomirenje i suradnju radi općeg dobra.

Preporuke

Treće savjetovanje, koje su organizirali Svjetsko vijeće Crkava i Papinsko vijeće za međureligijski dijalog u ime Svete Stolice uz suradnju Evangeličkog svjetskog saveza te uz sudjelovanje delegata veoma širokog kruga kršćanskih vjerničkih obitelji (katolici, pravoslavci, protestanti, evangelici i pentekostalci), nakon što je u duhu ekumenske suradnje marno pripravilo ovaj dokument za razmatranje Crkvama, nacionalnim i regionalnim konfesionalnim tijelima i misijskim organizacijama te osobito onima koji djeluju u

međureligijskom ozračju, **preporuča** da ta tijela:

1. *Prouče* pitanja iznesena u ovom dokumentu te ondje gdje je prikladno *formuliraju smjernice za ponašanje* u vezi s kršćanskim svjedočenjem koje će biti primjenjive u njihovu posebnom ozračju. Gdje je moguće, to treba učiniti ekumenski te uz savjetovanje s predstavnicima drugih religija.
2. *Izgrađuju* odnose poštovanja i povjerenja s osobama svih religija, posebice na institucionalnim razinama, između Crkva i drugih religijskih zajednica zalažući se za trajan međureligijski dijalog kao sastavni dio njihova kršćanskog zauzimanja. U nekim sredinama, gdje su godine napetosti i sukoba prouzročile duboka sumnjičenja i raskid povjerenja među zajednicama i u zajednicama, međureligijski dijalog može pružati novu prigodu za rješavanje sukoba, uspostavu pravde, iscjeljivanje pamćenja, pomirenje i izgradnju mira.
3. *Potiču* kršćane da jačaju vlastiti religijski identitet i vjeru dok *produbljuju* svoje poznavanje i shvaćanje različitih religija te da to čine također uzimajući u obzir perspektive sljedbenika tih religija. Kršćani trebaju izbjegavati krivo predočavanje vjere i prakse kod sljedbenika drukčijih religija.
4. *Suraduju* s drugim religijskim zajednicama zauzimajući se interreligijski u promicanju pravde i općeg dobra, gdje god je to moguće, iskazujući solidarnost s osobama koje su u situaciji sukoba.
5. *Pozivaju* svoje vlade na osiguravanje primjerenog i sveobuhvatnog poštovanja religijske slobode, uviđajući da se u mnogim državama religijskim institucijama i osobama priječi vršenje njihova poslanja.
6. *Mole* za svoje bližnje i njihovu dobrobit uviđajući da je molitva sastavni dio ovoga što jesmo i što činimo, kao i Kristova poslanja.

Dodatak: nastanak dokumenta

1. U današnjem svijetu raste suradnja među kršćanima te među kršćanima i sljedbenicima drugih religija. Papinsko vijeće za međureligijski dijalog (PVMD) u ime Svete Stolice i Program Svjetskog vijeća Crkava za međureligijski dijalog i suradnju (SVC-MRDS) stekli su iskustvo takve suradnje. Primjeri tema na kojima su u prošlosti surađivali PVMD i MRDS su: međureligijski brak (1994.-1997.), međureligijska molitva (1997.-1998.) i afrička religioznost (2000.-2004.). Ovaj dokument je plod njihove suradnje.
2. U današnjem svijetu rastu međureligijske napetosti, uključujući nasilje i gubitak ljudskih života. Politika, ekonomija i drugi faktori igraju određenu ulogu u tim napetostima. Kršćani su također ponekad uključeni u te sukobe, namjerno ili nenamjerno, kao oni koji su progonjeni ili kao oni koji sudjeluju u nasilju. Kao odgovor

na to PVMD i MRDS odlučili su obraditi ta pitanja u zajedničkom procesu pripremajući svima prihvatljive preporuke za ponašanje u kršćanskom svjedočenju. SVC-MRDS pozvalo je Evangelički svjetski savez (ESS) da se uključi u ovaj proces i oni su to učinili s radošću.

3. Na početku su održana dva savjetovanja: prvo u mjestu Larianu, Italija, od 12. do 18. svibnja 2006. pod naslovom „Tvrđimo, dok svatko ima pravo pozivati druge na razumijevanje svoje vjere, da to ne smije biti vršeno kršenjem pravâ drugih i njihove religiozne osjetljivosti. Sloboda religije traži od nas jednakost u nezaobilaznoj odgovornosti da poštujemo vjeru drukčiju od naše te da je nikada ne ocrnjujemo, klevećemo niti iskrivljujemo u svrhu isticanja superiornosti naše vjere“.
4. Drugo međukršćansko savjetovanje održano je u gradu Toulouseu, Francuska, od 8. do 12. kolovoza 2007. kao razmišljanje o istim ovim pitanjima. Temeljito smo raspravljali o pitanjima: *obitelj i zajednica, poštovanje drugih, ekonomija, tržište i suparništvo te nasilje i politika*. Pastoralna i misijska pitanja u vezi s tim temama postala su podloga za teološko razmišljanje i za načela koja smo iznijeli u ovom dokumentu. Svako je pitanje važno za sebe te zaslužuje više pozornosti od ove koju smo joj posvetili u ovim preporukama.
5. Sudionici trećeg (međukršćanskog) savjetovanja sastali su se u Bangkoku, Tajland, od 25. do 28. siječnja 2011. te usvojili zaključni oblik ovog dokumenta.

Napomena prevoditelja: Papinsko vijeće za međureligijski dijalog objavilo je ovaj dokument 28. lipnja 2011. Zainteresirani mogu naći engleski izvornik i službene prijevode na velike jezike na internetskoj adresi Vatikana.

(S engleskog preveo: Mato Zovkić)